Evropský průmysl užitkového skla: strategická průmyslová a kulturní hodnota ve vážném ohrožení útlumem výroby v EU

Výzva evropským a národním politickým představitelům k posílení konkurenceschopnosti evropské výroby užitkového skla a zajištění rovných podmínek pro evropské výrobce.

Evropský průmysl užitkového skla představuje **jednu z nejstarších výrobních tradic Evropy**. Spojuje staleté řemeslné dovednosti, uměleckou výjimečnost, technologické know-how a průmyslové inovace. Vedle kulturního významu zůstává důležitou součástí evropského hospodářství. V celé Evropské unii přímo zaměstnává **více než 20 000 pracovníků** a podporuje řadu místních komunit a dodavatelských řetězců, včetně hospodářsky znevýhodněných regionů.

Dnes však toto strategické odvětví **čelí výzvám**, které ohrožují nejen jeho konkurenceschopnost, ale i životaschopnost evropské výroby:

- přetrvávající vysoké náklady na energie;
- napětí v dodávkách kritických surovin (zejména prvků vzácných zemin);
- vysoké překážky vývozu zaváděné zahraničními vládami;
- rychle rostoucí dovoz z Asie a severní Afriky, často za nerovných podmínek.

Výroba skla zůstává **vysoce energeticky náročná**. Sklářské pece musí ze své podstaty pracovat nepřetržitě, což odvětví činí zvlášť zranitelným vůči dlouhodobému růstu cen zemního plynu a elektřiny. Evropští výrobci do dekarbonizace významně investovali a nadále investují. Velmi vysoké náklady na energie však způsobují, že tyto investice nepřinášejí odpovídající efekt z hlediska výrobních nákladů. Evropští výrobci užitkového skla **plně podporují cíle dekarbonizace** a environmentální udržitelnosti. Tempo regulatorních požadavků však často předstihuje dostupnost ekonomicky životaschopných technologií umožňujících zásadní snížení emisí v našem energeticky náročném odvětví. Bez odpovídajících ochranných opatření se únik uhlíku a přesun výroby mimo EU stanou jistotou.

Odvětví současně čelí mimořádně rostoucímu tlaku **dovozu**, často za nerovných konkurenčních podmínek. Zejména jde o třetí země, jejichž výrobci těží z nižších cen energií, nižších nákladů na pracovní sílu, méně přísných environmentálních požadavků a případné rozsáhlé státní podpory. Tento trend je v segmentu užitkového skla zvlášť patrný v posledních třech letech.

Evropská výroba užitkového skla za poslední tři roky prudce poklesla, a to o více než 30 %.

Dalším znepokojivým vývojem je vznik významných výrobních center v severní Africe. Rozsáhlé investice mezinárodních výrobců zde vytvářejí vývozně orientované kapacity, které využívají velmi příznivých podmínek, cílí na evropský trh a urychlují vytlačování tradiční evropské výroby. Postupné oslabování evropského průmyslu užitkového skla vede v EU ke ztrátě vysoce kvalifikovaných pracovních míst, po staletí budovaného průmyslového know-how a důležité součásti evropského

výrobního dědictví. Jakmile jsou výrobní kapacity trvale uzavřeny, jejich obnovení je mimořádně obtížné kvůli vysokým investičním nákladům a ztrátě specializovaných dovedností.

Evropa proto potřebuje **vyváženou průmyslovou politiku**, která bude současně sledovat klimatické cíle a zachovávat strategické výrobní kapacity v EU. Pro zajištění budoucnosti průmyslu užitkového skla v Evropě se naléhavě obracíme na evropské a národní politické představitele s výzvou, aby zajistili ochranu obchodu a rovné podmínky pro evropské výrobce:

- Posílit **nástroje na ochranu obchodu** proti nekalé konkurenci a narušování trhu.
- Podpořit přístup energeticky náročných odvětví k **energiím za konkurenceschopné ceny**.
- Rozvíjet průmyslové politiky usnadňující **investice do dekarbonizačních technologií** při zachování konkurenceschopnosti a zaměstnanosti. Uznat a podpořit pokrytí mimořádně vysokých investičních nákladů na dekarbonizaci tavení skla a specifických procesů výroby užitkového skla.
- Zachovat ochranu před únikem uhlíku prostřednictvím **bezplatného přidělování povolenek EU ETS**. Při snižování přídělu zohlednit dostupnost komerčně životaschopných dekarbonizačních technologií. Zrušit podmínění bezplatného přídělu investicemi a vytvořit odvětvový benchmark pro užitkové sklo.
- Posílit princip **„Vyrobeno v Evropě“** při zadávání veřejných zakázek.

Evropský průmysl užitkového skla nežádá ochranu před spravedlivou konkurencí. Žádá spravedlivé tržní podmínky, které evropským podnikům umožní soutěžit na základě jejich dlouhodobých předností v inovacích, kvalitě a udržitelnosti. **Dnešní rozhodnutí určí, zda odvětví, které ztělesňuje staletí evropské historie, kultury a průmyslové výjimečnosti, bude nadále vyrábět v Evropě, nebo zda bude jeho výroba postupně přesunuta jinam.**

Jsme připraveni konstruktivně přispívat k tomuto dialogu a podporovat tvorbu politik, které ochrání jak evropské klimatické ambice, tak evropskou výrobní základnu.

